

Dr hab. prof. UR Agnieszka Uberman

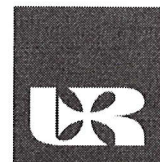
Rzeszów 19.09.2023r.

**Zakład Językoznawstwa Stosowanego i Kognitywnego
Instytut Neofilologii, Kolegium Nauk Humanistycznych
Uniwersytet Rzeszowski**

Recenzja rozprawy doktorskiej pt. *On the Adverbialization of Nominal Quantifiers: A Study with Reference to English, Swedish and Polish*

Rozprawa doktorska, której autorem jest Pan mgr Damian Herda, została napisana pod kierunkiem prof. UJ dr hab. Ewy Willim na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Praca omawia tematykę adverbializacji kwantyfikatorów nominalnych sprecyzowaną w tytule przedstawionej do recenzji dysertacji. W swojej pracy Autor analizuje złożoną tematykę przedstawiając wszelkie zagadnienia w sposób precyzyjny i bardzo klarowny.

Na pracę składają się wprowadzenie, 5 zasadniczych rozdziałów rozprawy zawartych w dwóch częściach: pierwszej pt. *The Adverbialization of Nominal Quantifiers in Cognitive-Functional Approaches to Grammaticalization* oraz drugiej, zatytułowanej *A Corpus-Based Inquiry into the Adverbialization of Selected English, Swedish, and Polish Nominal Quantifiers*, wnioski, spis bibliograficzny, streszczenia w językach angielskim i polskim oraz załącznik. Całość liczy łącznie 262 strony. Spis bibliograficzny obejmuje 263 pozycje (w tym 8 opracowań własnych badań opublikowanych w czasopiśmie). Ta imponująca liczba materiałów źródłowych wskazuje na bardzo dobre rozeznanie Doktoranta w literaturze przedmiotu. Autor przedstawił także spis baz korpusowych i słownikowych wykorzystywanych w analizach. Zaprezentowane korpusy w językach angielskim, szwedzkim oraz polskim

były źródłami, z których Autor pozyskał materiał leksykalny do prowadzonych analiz. Należy podkreślić, że struktura dysertacji jest spójna, bardzo dobrze przemyślana, co oznacza, iż poszczególne jej części są logicznie uporządkowane. Układ treści pozwala na realizację zakładanych celów pracy. Doktorant w pracy posługuje się nieskazitelną angielszczyzną i należywym rozprawom tego typu stylem naukowym.

Wprowadzenie do rozprawy przejrzysto nakreśla strukturę dysertacji oraz jej cele. Ta zwięzła charakterystyka układu i treści rozprawy omawia pokrótce jej przedmiot i zarys schematu badań wskazując także pytania badawcze. Jak sugeruje Autor, rozprawa poświęcona jest opartej o teorię gramatyzacji analizie danych leksykalnych, zaczerpniętych z korpusów trzech tytułowych języków, w celu zaprezentowania „adverbializacji wybranych rzeczowników partytywnych, które rozwinęły użycia liczebnikowe, zachowując jednocześnie swoje pierwotne znaczenia” (str 224).

Na część pierwszą dysertacji zatytułowaną *The Adverbialization of Nominal Quantifiers in Cognitive-Functional Approaches to Grammaticalization* składają się trzy rozdziały o charakterze teoretycznym.

Rozdział pierwszy pt. *Partitives, Quantifiers, and Adverbs: The Functional Layering of SNs* zgodnie z proponowanym tytułem poświęcony jest charakterystyce semantycznej i dystrybucyjnej rzeczowników partytywnych, liczebników nieokreślonych i przysłówków stopnia.

Rozdział drugi zatytułowany *Grammaticalization: From Content to Function* podejmuje tematykę teorii gramatyzacji, przedstawiając jej główne założenia, zjawiska i procesy, które zachodzą w trakcie. Rozważania kończą się krótkim podsumowaniem, podobnie jak w poszczególnych podrozdziałach rozdziału pierwszego, co zdecydowanie ułatwia uporządkowanie przedstawianych treści.

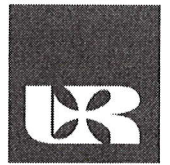
Omawiane zagadnienia zaprezentowane są przejrzysto, a podsumowanie rozdziału jest spójne i trafnie sformułowane.

Rozdział trzeci, tj. *From Partitives to Degree Adverbs: State of the Art*, ma również charakter teoretyczny. Zgodnie z ustalonym tytułem uwaga poświęcona jest nakreśleniu stanu badań dotyczących rozwoju ewolucyjnemu funkcjonalnych kwantyfikatorów nominalnych, koncentrując się na numeralizacji i adverbializacji rzeczowników partytywnych w językach angielskim, szwedzkim i polskim. W podsumowaniu rozdziału Doktorant określa lukę badawczą odnosząc się do nielicznych obecnych już opracowań i hipotez.

Druga część rozprawy została zatytułowana *A Corpus-Based Inquiry into the Adverbialization of Selected English, Swedish, and Polish Nominal Quantifiers*; składają się na nią dwa rozdziały o charakterze odpowiednio metodologicznym i empirycznym.

Rozdział czwarty nosi nazwę *Data and Methodology*, zgodnie z którą uwaga jest skupiona na metodologii prowadzonych badań w recenzowanej dysertacji. Doktorant przedstawia zakres badań oraz przyjęte sposoby ich realizacji. Materiał badawczy do przeprowadzenia analizy sposobów gramatyzacji rzeczowników partytywnych został przez Autora zaczerpnięty z korpusów trzech porównywanych języków, tj. angielskiego, szwedzkiego i polskiego. Korpusy wykorzystane do tego celu były jednak zróżnicowane pod względem stopnia sformalizowania języka. Jak mgr Herda sam zauważa i podkreśla, korpus polski, z którego korzystano w procesie gromadzenia danych, nie zawiera wystarczającej ilości użycia języka nieformalnego, w przeciwieństwie do danych angielskich i szwedzkich z korpusów internetowych.

Przedstawione hipotezy badawcze są przejrzysto sformułowane i oparte o dotychczas istniejące opracowania (między innymi De Clerck & Brems 2016; Brems 2003, 2011; Radden & Dirven 2007).

Rozdział piąty, zasadniczy z punktu widzenia realizacji celów badawczych i weryfikacji zakładanych hipotez, został zatytułowany *The Grammaticalization of Nominal Quantifiers in English, Swedish, and Polish*. Na podstawie materiału leksykalnego zgromadzonego z odpowiednich korpusów językowych badaniu poddano 27 rzeczowników partytywnych, po 9 z każdego z trzech analizowanych języków.

Doktorant raz jeszcze podkreśla, że dane korpusowe dostępne dla angielskich i szwedzkich przykładów zawierają dane nieformalne, które mogą stanowić rozbieżność od przykładów potwierdzonych w języku o charakterze formalnym, z którego najczęściej czerpie się egzemplifikacje do opracowań naukowych.

Bez względu na ten fakt, badanie przeprowadzone jest skrupulatnie i merytorycznie. Rozdział przedstawia wyniki uzyskane w drodze analiz danych korpusowych. Dyskusja prowadzona jest rzeczowo i precyzyjnie. Autor dokonuje weryfikacji hipotez i wskazuje na parametry zasadniczo wpływające na i odpowiedzialne za gramatyzację kwantyfikatorów nominalnych.

Konkluzje przedstawione przez Doktoranta są uzasadnione na podstawie przeanalizowanego materiału badawczego. Wnioski sformułowane na końcu rozprawy są słuszne i wykazane na bazie zgromadzonego materiału badawczego i jego analiz.

Przedstawioną do recenzji rozprawę oceniam bardzo wysoko. Od strony edytorskiej rozprawa jest przygotowana bardzo starannie; dodatkowo, jak wcześniej wspomniałam, styl i forma językowa nie budzą żadnych zastrzeżeń. Pan mgr Herda z łatwością przedstawia złożone zagadnienia teoretyczne, które klarownie i precyzyjnie omawia w odniesieniu do prowadzonych przez siebie badań. Wykazał się także znajomością bogatej literatury przedmiotu w zakresie prowadzonych dociekań. Doktorant był w stanie w prosty sposób zaprezentować i przeanalizować skomplikowane kwestie językoznawcze, co jasno wskazuje, iż cechuje go bogaty warsztat badawczy. Świadczą o tym także liczne własne publikacje, także cytowane w niniejszej dysertacji.

Stwierdzam, iż przedstawiona rozprawa spełnia wszelkie wymogi stawiane rozprawom doktorskim i Pan mgr Damian Herda może być dopuszczony do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Ponadto, ze względu na wysoką wartość merytoryczną prowadzonej dyskusji, rzetelność przeprowadzonych badań i wypełnienie luki badawczej zidentyfikowanej przed Doktoranta wnioskuję o wyróżnienie niniejszej dysertacji.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Uberman'.

dr hab. prof. UR Agnieszka Uberman